

suncokret

List "Suncokret" Saveza za cerebralnu i dečiju paralizu Vojvodine

decembar 2025. broj 50

**MORAMO BITI
VIDLJIVIJI I GLASNIJI**

*Svim čitaocima i saradnicima, našeg časopisa „Suncokreta“,
želimo srećnu i uspešnu 2026-tu godinu.*

Redakcija

„Suncokret“ Savez za CDP Vojvodine ZAHVALJUJE Sektoru za zaštitu osoba sa invaliditetom Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja što je preko Projekta Programске aktivnosti za 2025. godinu podržao izlaženje časopisa Suncokret

3	6	7	SUNCOKRET List Saveza za cerebralnu i dečiju paralizu Vojvodine broj 50, decembar 2025. prvi broj je štampan juna 2007. Izdavač: Savez za cerebralnu i dečiju paralizu Vojvodine, ul. Bulevar oslobođenja 6-8, Novi Sad Urednik: Željko Kanurić Pomoćnik urednika: Slavko Milas Redakcija: Drago Ilić, Ružica Garunović, Željko Kanurić, Slavko Milas i Jelena Radović. Redakcija: SUNCOKRET, Željko Kanurić, ul. Matije Gupca br. 68 Sombor 25000 e-mail: kzsuncokret369@gmail.com RUKOPISI, FOTOGRAFIJE I DRUGI PRILOZI NE VRAĆAJU SE! CIP - Katalogizacija u publikaciji Biblioteka Matice srpske Novi Sad Suncokret/ glavni i odgovorni urednik. - god. 17 br. 50 (decembar 2025.); - "Suncokret" Savez za cerebralnu i dečiju paralizu Vojvodine, (Bulevar oslobođenja 6 - 8, Novi Sad); - CMYK - printing (Ivana Milutinovića 75, Crvenka); -30cm; 345 kom tromesečno ili šestomesečno ISSN 1452-7855 COBISS.SR-ID220062983
SUNCOKRET INTERVJU	PERSONALNA ASISTENCIJA	NEDELJA SOLIDARNOSTI	
8	10	12	
SUNCOKRET FOTOREPORTAŽA	PRATIOCI DECE SA INVALIDITETOM I SMETNJAMA U RAZVOJU	SUNCOKRET KNJIŽEVNOST	
14	15	16	
SUNCOKRET ISHRANA I ZDRAVLJE	VESTI IZ UDRUŽENJA	SUNCOKRET POEZIJA	

МОРАМО БИТИ ВИДЉИВИЈИ И ГЛАСНИЈИ

За овај мали јубилеј, 50-ти број, часописа „Сунцокрет“ наша редовна сарадница и председница Друштва за ЦДП „Сунце“ Нови Сад пристала је на разговор о разним темама који се тичу живота особа са инвалидитетом.

Часопис који већ осамнаест година пише приче из живота особа са инвалидитетом и њихових породица није само гласило – то је простор у ком се чује, види и осети наша борба, али и наша радост. Поносна сам што сам део ове приче и што имам прилику да својим речима и делима подржим све оне који верују у снагу заједништва, храбрости и љубави.

Свако ново издање часописа „Сунцокрет“ подсетник је да, и када је тешко, има смисла говорити, делити, писати и живети пуним срцем.

Да ли Савез „Сунцокрет“ за церебралну и дечију парализу Војводине успева да одржи свој рад у овим кризним временима?

Савез „Сунцокрет“ постоји да би сва наша удружења имала подршку, да бисмо једни другима били ослонац и да бисмо заједно деловали у интересу особа са инвалидитетом. У овим тешким временима није лако одржати континуитет рада. Савез у великој мери прати смернице Министарства и испуњава све задате програме, али верујем да наша улога мора бити више од тога.

Наш задатак је да слушамо и подржавамо своје чланице, јер оне су наша снага и разлог постојања. Савез треба да буде место сарадње, поверења и заједничке борбе за бољи положај свих нас. Само тако можемо сачувати суштину због које је Савез за ЦДП Војводине „Сунцокрет“ настао – да свет учинимо мало топлијим и праведнијим.

Колико су удружења за ЦДП самостална у реализацији својих програма – радионица, трибина, излета и такмичења?

Нажалост, Савез није довољно самосталан у реализацији својих програма. Сваке године конкуришемо код Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, и уз њихову подршку добијамо средства – тек толико да организације и Савез могу да преживе. Свако удружење има своје радионице, као и сам Савез који има више трибина годишње као и централну манифестацију, што је ове године била у Зрењанину „Поетско дружење“, а планирамо у наредној години да то буде у Сомбору.

У историји остају наша такмичења, излети и велике манифестације као што су „Златни глас“ у Апатину и „Тестенијада“ у Тителу, као и бројни сусрети који су особама са инвалидитетом значили прилику да изађу из својих кућа, друже се и осете слободу. Питам се – зар је то много?

Да ли држава својим средствима довољно помаже рад удружења за ЦДП Војводине?

То је питање за надлежне институције. Из мог угла, добијамо онолико колико се уклопимо у буџет који нам одреде. Али ја то видим овако: препустили смо се систему и нисмо довољно гласни!

Они не желе, или не умеју увек, да разумеју наше стварне потребе, да решавамо системска питања, предлагемо иницијативе, измене закона и подзаконских аката.

Такође, често се занемарују активности које су нам важне – писање, певање, такмичења, излети, песнички дани... активности које живот чине лепшим и испуњенијим.

Да ли су републичка и покрајинска министарства довољно флексибилна у усвајању пројеката у корист удружења за ЦДП Војводине?

Добро написан пројекат има велике шансе да буде подржан. Зато увек поручујем: пишите пројекте, едукујте млађе генерације за писање пројеката, јер је то једини начин да опстанемо и развијамо наше идеје.

Да ли је исправљена неправедна одлука да особе са церебралном парализом након пунолетства не могу рачунати на помоћ Фонда ПИО за бањско лечење и климатски опоравак?

Ту битку и даље водимо. Упркос бројним састанцима и трибинама, наш глас се не чује довољно. Држава, нажалост, дете након осамнаесте године, ако није у образовном систему или систему здравствене заштите, сматра „невидљивим“. Та деца остају код куће или у дневним боравцима. Церебрална и дечија парализа су стања која захтевају свакодневно вежбање и социјализацију – то није луксуз, већ потреба.

Да ли се у пракси примењује закон који омогућава да је дан од родитеља ОСИ ради као неговатељ и да му се то призна као редовно запослење?

Ово питање је сада у жижи јавности. Родитељи се с правом боре за своја права – и ја то у потпуности подржавам. Држава је омогућила минималну пензију ро-

дитељу који се петнаест година 24 сата дневно брине о свом детету. Али да ли је то довољно? Закон „родитељ – неговатељ“ је веома сложен. Подршка родитељима је неопходна, али морамо мислити и на то шта ће бити када дете пожели да живи самостално, уз услуге социјалне заштите.

Наравно, постоје особе са тежим и комплексним стањима, и њиховим родитељима овај закон је заиста потребан.

Колико је наша заједница данас спремна да подржи идеју самосталног живота ОСИ уз помоћ персоналне асистенције?

Мислим да наше друштво још увек нема свест о томе колико је важна подршка персоналне асистенције и право на самосталан живот.

Према члану 19. Конвенције о правима особа са инвалидитетом, државе потписнице морају омогућити особама са инвалидитетом да живе у заједници равноправно са другима, да бирају где и с ким ће живети, да им буду доступне услуге подршке и да се спречи њихова изолација.

То право мора бити стварност и у нашој земљи, јер персонална асистенција није привилегија – она је предуслов достојанственог и независног живота.

Како се, по твом мишљењу, може побољшати стандард ОСИ у блиској будућности?

Морамо постати видљивији, читати законе и упознавати своја права. Треба да будемо равноправни чланови друштва. Имамо добре законе – само их треба спроводити. Најважније је да се чујемо и видимо, јер само тако можемо мењати свест и градити друштво у којем свако има своје место.

Које су тренутне активности чланова удружења ЦДП „Сунце“ Нови Сад?

Мисија нашег удружења је подршка члановима и њиховим породицама, промоција инклузивног друштва и повећање видљивости и права особа са инвалидитетом. Посебно смо поносни на наше радионице – кулинарске, креативне и глумачке у којима чланови развијају таленте, стичу нова знања и, што је најважније, граде пријатељства. Свако наше окупљање у дневном боравку подсетник је да солидарност није само реч, већ начин живота.

Колико је чланова удружења успело да се трајно или привремено запосли?

Као удружење, много радимо на томе. Захваљујући нашој подршци, неки чланови су успели да се запосле, а преко програма Националне службе за запошљавање особа са инвалидитетом сваке године запошљавамо једну до две особе на неколико месеци. Мене посебно

радује што млади имају жељу да се радно ангажују – то је велики корак ка њиховој самосталности.

Поред свих твојих активности, имаш ли довољно времена за своје хобије – сликање, писање, рад са глином и путовања?

Трудим се да увек пронађем време за своје активности. Сликање ме испуњава јер то је простор у ком видим само боје и чујем смех. Пишем нову књигу, и то ми је оаза мира. Са глином мање радим откако је сликање постало мој свет, али и даље уживам у стварању.

Редовно идем на вежбе, бринем о физичком и менталном здрављу, читам, путујем кад год могу. Највише волим боравак у природи. Природа је мој извор снаге. Све ово би било много теже без подршке персоналне асистенције, што јасно показује колико је та услуга важна за самосталан живот особа са инвалидитетом.

Имаш ли у плану нове пројекте, попут „Свуда са осмехом“, за подизање свести о особама са инвалидитетом и њиховим родитељима?

За моје трибине увек сам имала подршку нашег Савеза, и на томе сам искрено захвална. Желим да моје трибине живе, јер кроз њих људи имају прилику да виде живот који ја пишем – мој свакодневни живот, покрете, падове и успоне, један искрен дан из мог

угла. У марту наредне године биће петнаест година од моје прве трибине – чека нас леп јубилеј. Управо из тих трибина настале су моје књиге, пројекти и нове идеје. Жао ми је што у очима неких људи, те трибине, можда немају довољну вредност, али мени су важне јер се кроз њих чује глас особа које имају потешкоће у комуникацији. Недавно сам схватила да родитељи често питају људе из мог окружења како ја функцио-нишем. Нисам љута због тога, али желим да знају – ја најбоље могу да објасним свој живот, јер га живим сваког дана.

Порука за крај?

Живот није увек лак, али сваки дан носи нам нешто што вреди!

Зато желим да свима поручим: верујте у себе, у људе око вас и у доброту. Глас особа са инвалидитетом треба да се чује – не из самилости, већ из поштовања и равноправности.

Хвала свима који већ 18 година подржавају овај часопис, јер захваљујући њему свако од нас има прилику да каже: „И ја могу! И ја вредим!“

Јелена Радовић и Жељко Канурић

О РОЂЕНДАНИМА

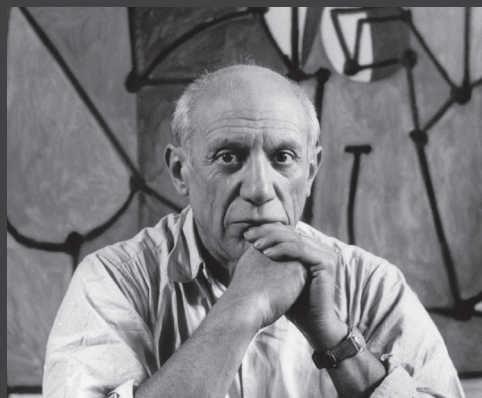
Старост је стање ума.
Ако за њу не марите,
није ни важна.

Сачел Пејџ
амерички играч бејзбола
(1906–1982)

Како стариш,
постајеш бољи.

Ширли Беси
велшка певачица
(1937)

Треба времена да бисто
постали млади.

Пабло Пикасо
шпански сликар
(1881–1973)

PERSONALNA ASISTENCIJA JE DOBRO REŠENJE ZA OSI

Nebitno je da li me neko zna ili ne. Bitno je da sam u samostalnom životu krenula pre tačno trinaest godina. Zahvaljujući tome evo me danas pred završetkom srednje vanredne škole: tehničar za zaštitu životne sredine i stipendistkinja VDMFK-a, to je međunarodna organizacija iz Linheštajna slikara nogama i ustima. U slikarstvo sam ušla tek 2021 god. sasvim slučajno. Bilo je to na radionici ručnih radova! Ja sam tražila da pokušam da oslikam platno za torbu i rekla da mi daju četkicu da je držim zubima. Tako je to krenulo!

Ranije dok sam bila u stanju da bolje hodam i lakše koristim ruke crtanje je bilo nešto što mi je dobro išlo. Nisam ranije ni imala u vidu da ću ikada biti posvećena slikanju. Naravno daleko sam od toga da imam veliko znanje i da sam savršena. Ima još da se radi. Postavka radova će biti ako uspem da izradim 50 - 60 slika, ali daleko sam od te cifre. Dnevno radim sat, dva, eventualno tri i posle toga moje asistentkinje mi kažu "Vi jedva gledate."

Trenutno sam pri kraju srednje vanredne škole. A pre nekoliko dana sam bila na proceni radne sposobnosti gde sam pre devet godina preživela neviđenu diskriminaciju i poniženje! Ako se osoba sa telesnim invaliditetom 100% uslovljava da bude društveno aktivna, zašto joj se onda oduzima pravo na rad? Neću prestati da se borim za sebe i za druge!

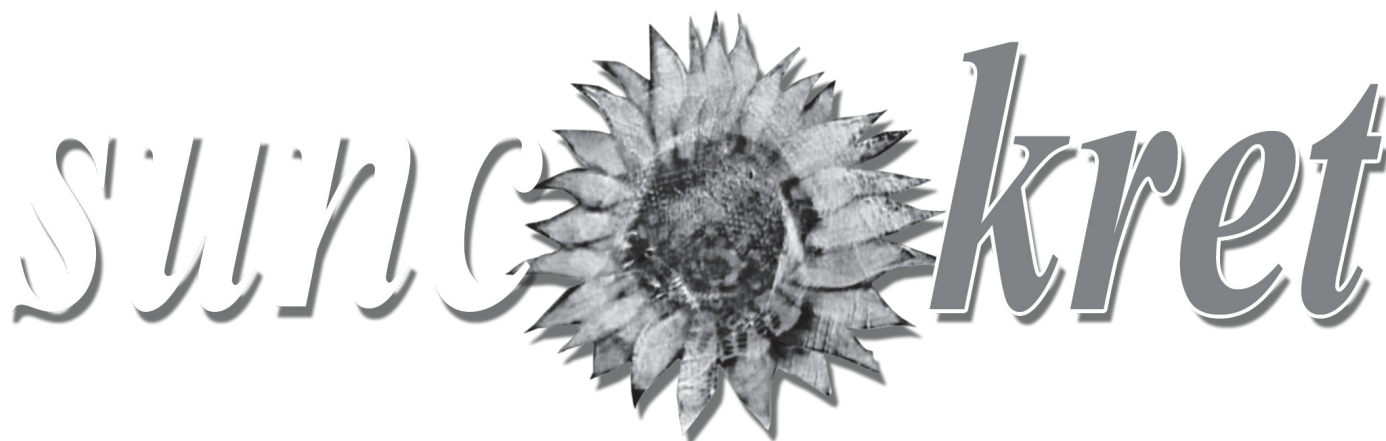
Personalna asistencija treba da bude dostupna i osobama sa manjim oštećenjima jer i te osobe imaju potrebu za tim, samo u manjoj meri i obimu i to bi im omogućilo da lakše studiraju ili da se bave onim što su njihove ambicije! Ja nisam sociološkinja ali tvdim da segregacija i ustanove

tipa " Sokobanjska ", „ Principovac ", " Dr Milan Petrović " i mnoge druge ne rešavaju dovoljno potrebe osoba sa invaliditetom.

Žalosno mi je što mentalno ne razvijene osobe najviše trpe diskriminaciju, seksualno, psihičko i fizičko nasilje. Toga ljudi nisu dovoljno svesni. Personalna asistencija je jedno dobro rešenje. Da ne bude zabune personalna asistencija treba da je široko zastupljena i da nije bez zdravstvenog osiguranja, bez staža zaposlenih, bez ugovora o radu ili o delu, bez prava na godišnji, bez prava na bolovanje i bez rada na minimalcu! Samostalnost osoba sa invaliditetom je stvar odluke i mogućnosti izbora, a mi baš nemamo mnogo izbora!

Pred kraj, ovog mog prvog teksta za časopis Suncokret, da iskoristim priliku da se prisetim jedne zgode sa jednom mojom asistentkinjom: Vidim da moja asistentkinja dolazi po mene, a ja sam još uvek u kući pored roditelja. Idem prema vratima i prebacujem torbu preko ramena. Trebale smo da požurimo jer je za desetak minuta kretao bus iz Peićevih salaša i dolazi da pokupi putnike u Nemanovcima. Moja asistentkinja je bila izuzetno visoka i još je tog dana stajala na visokim štiklama! Ja sam naspram nje bila ko mali pekinezer. Žurile smo prašnjavim salašarskim putem. Malo sam se osećala kao na čiviluku ali nisam odustajala od puta. Tek samo malo do stajališta visoke štikle su otkazale i mi smo zajedno tresnule jedna pored druge! Iz autobusa su izašli šofer i ljudi da nas pakupe... Malo prljave i zgužvane autobusom smo krenule u grad.

Marija Maca Obrovački

НЕДЕЉА СОЛИДАРНОСТИ СА ОСОБАМА ЦДП У НОВОМ САДУ

Обележена је **29. Недеља солидарности са особама са церебралном и дечијом парализом**, посвећена видљивости, укључености и равноправности особа са инвалидитетом широм Србије.

Уз подршку Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања – Сектора за заштиту особа са инвалидитетом, организације чланице Савеза за ЦДП Србије приредиле су бројне програме који су подсетили на значај заједништва и солидарности.

Централна манифестација одржана је у Новом Саду, у организацији Савеза за церебралну и дечију парализу

Србије и Удружења за церебралну и дечију парализу „Сунце“ из Новог Сада. Програм је обухватио изложбу уметничких радова, дечју представу „Три прасета“ у извођењу деце са церебралном парализом, као и округли сто „Први сусрет са дијагнозом церебралне парализе“, који је водио психолог **Душан Бурсаћ** – стручњак са великим искуством и дубоким разумевањем особа са инвалидитетом.

Учесници су имали прилику да обиђу Нови Сад у пратњи лиценцираног туристичког водича, што је програму дало лепу ноту заједништва, културе и дружења.

Посебно снажна порука стигла је са трибине – да подршка, разумевање и правовремена информација у тренутку постављања дијагнозе мењају живот и дају снагу породицама.

Борба за једнаке шансе не сме се свести на једну недељу у години. Особе са церебралном и дечијом парализом равноправни су грађани сваког дана, а право на самосталан живот, образовање и запослење није привилегија, већ основно људско право.

Савез за ЦДП Србије наставља да гради друштво једнаких могућности, у којем солидарност није само догађај – већ вредност која се живи.

Јелена Радовић

АКТИВНОСТИ „ПРИЈАТЕЉА ТИТЕЛА“

Настављена је сарадња са локалном управом и Домовима здравља у Тителу и Шајкашу за додатну подршку третмана логопеда и дефектолога путем одобрених месечних активности од Савеза за ЦДП Војводине, нама као локалном партнеру, за децу ЦДП и децу са сметњама у психо-физичком развоју, телесним инвалидитетом и говорно-језичким манама. Наставља се и волонтерски рад уз употребу сопственог возила нашег члана Влашки Бошка за превоз деце из околних места са кућне адресе до Домова здравља и просторија удружења. На основу протокола о пословно техничкој сарадњи са Друштвом за ЦДП Ивањица које има лиценцу нашим члановима је омогућена социјална услуга ЛПД за 7 деце у основној школи „Св.Милетић“ у Тителу и шосо „Др Милан Петровић“ у Новом Саду у основној и у средњој школи.

Одржане су и остале одobreне активности – радионице, нама као локалном партнеру, од „Сунцокрета“ Савеза за ЦДП Војводине од априла и до сад са септембром где наши чланови веома радо долазе на радно-окупационе, психолошке,

едукативне и спортске радионице.

Присуствовали смо активностима Савеза Војводине и Савеза за ЦДП Србије.

У мају су наши чланови спортске секције учествовали на Лигашком турниру парастреличара у Вилову у организацији СССУ ОСИ „Пријатељи Шајкашке“, а у августу је одржан наш турнир у Бацању подних плочица под покровитељством Спортског Савеза општине Тител за посебне програме ОСИ.

Уз помоћ хуманитарне организације „Срби за Србе“ по-могли смо да се једној вишечланој породици замени столарија, уради фасада куће и набави део опреме за рад којим се баве.

Одобрен нам је пројекат од локалне управе за адаптацију проширеног пословног простора. Предходила је акција крчења отпада уз помоћ волонтера Станић Бојана са багером и Саве Лозанова. Веома важно за нас је да је урађена ниска прилазна стаза за инвалидска колица за приземни улаз из дворишта у просторије. Омалтерисали смо и окречили цео зид зграде са дворишне стране дужине 16м и избетонирали смо плато у дворишту 12х6м за активности и манифестације. Посебну захвалност дугујемо извођачу радова Валентину који је несамосталним радом смањено цене услуге коју су покрили п.у. и члан Ђорђе Очај.

А" УДРУЖЕЊА ЗА ЦДП ЗА 2025.ГОД.

PRATIOCI DECE SA INVALIDITETOM I SMETNJAMA U RAZVOJU

Iako se poslednjih godina povećava broj ličnih pratilaca dece sa invaliditetom, i dalje je velika nesrazmera između njihovog broja i broja dece koja školu pohađaju po individualnom obrazovnom planu. Podaci Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja pokazuju da je usluga lični pratilac deteta prisutna u 108 lokalnih samouprava ili u 67,1 odsto.

Lični pratioci deteta sa smetnjama u razvoju i invaliditetom su osobe koje detetu pomažu u oblačenju, održavanju lične higijene, pri hranjenju, pomažu pri kretanju, korišćenju gradskog prevoza. Lični pratioci asistiraju detetu pri odlasku i povratku u školu, ponekad borave u učionicama i pomažu im tokom nastave. Lični pratioci pružaju podršku detetu sa invaliditetom ili smetnjama u razvoju i u slobodno vreme, u igri i sportu.

Usluga lični pratilac deteta finansira se iz budžeta gradova i opština. Za lokalne samouprava čiji je stepen razvijenosti ispod republičkog proseka, ova usluga se može finansirati i iz budžeta Republike Srbije.

Pre 15 godina, stupanjem na snagu Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, u Srbiji je obrazovanje počelo da se transformiše u inkluzivno. Namera je bila da deca iz osetljivih grupa imaju jednak pristup obrazovanju kao i sva druga.

„Inkluzija je insistirala da sva deca koja imaju smetnje u razvoju budu uključene u redovan sistem, jer su u tom trenutku

išli u specijalizovane škole. Te škole su doživljavane kao ustanove koje označavaju, obeležavaju, izdvajaju decu, što inkluzija kao ideja nije podržavala, kaže Goran Rojević, direktor Humanitarne organizacije „Dečije srce“, ustanove koja je licencirana za pružanje usluge ličnog pratioca dece.

On smatra da u tom trenutku sistem nije bio spreman za naglo uključivanje dece sa invaliditetom i smetnjama u razvoju u redovne škole.

„Tada se shvatio da podrška ne može da dođe od učiteljice, jer najčešće ima 30 učenika u odeljenju. I dešavaju se situacije da dete istrči na hodnik ili ima potrebu za toaletom i po pet puta u toku časa ili da šeta po učionici i ne može da nađe svoje mesto zbog hiperaktivnosti ili nekog drugog stanja u kome se nalazi“, dodaje Rojević.

Kao posledica te situacije, pre 10 godina počela je da se primenjuje usluga ličnog pratioca u Beogradu za 44 korisnika. A danas ih u glavnom gradu ima 860 u 240 objekata.

Trećina lokalnih samouprava nema uslugu ličnog pratioca

U „Izveštaj o uslugama socijalne zaštite na lokalnom nivou koje pružaju licencirani pružaoci usluga u periodu 2016 – 2020. godine“ navodi se da je 2016. godine 360 dece koristilo uslugu ličnog pratioca. Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja u poslednjem objavljenom izveštaju, za 2022. godinu, navodi da je broj dece koja koriste ovu uslugu povećan za 749, 2 odsto u odnosu na 2016, što znači da je pre dve godine taj broj bio

oko 2700 dece.

Osnovne škole za učenike sa smetnjama u razvoju pohađalo je 3198 učenika, a srednje 1160. I dok je odnos osnovaca i srednjoškolaca u specijalnim školama 3:1, kada su u pitanju deca sa invaliditetom i smetnjama u razvoju koja pohađaju redovne škole, taj odnos je još nepovoljniji. Podaci Ministarstva pokazuju da se 16.615 učenika obrazovalo po individualnim obrazovnim planovima u osnovnoj školi i sedam puta manje (2324) u srednjim školama.

Veliki broj dece, posle osnovne, ne nastavlja obrazovanje, što može biti posledica činjenice da nema dovoljno ličnih pratilaca. To potvrđuje i izveštaj Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja podatkom da je usluga lični pratilac deteta prisutna u 108 lokalnih samouprava ili 67 odsto. Iako se poslednjih godina u nekim gradovima poput Niša drastično povećao broj ličnih pratilaca dece, i dalje ih je nedovoljno potvrđuje Jelena Petković, predsednica organizacije Dan, za pomoć osobama sa autizmom, razvojnim poteškoćama i retkim bolestima.

„Niš je 2022. godine imao 28 ličnih pratilaca, a sada ih ima 120. To je odličan broj, ali još uvek nedovoljan u odnosu na svu decu koja će konkurisati ove godine za tu uslugu. Za dve godine smo došli do nekog zadovoljavajućeg broja, ali taj broj nije konačan, jer, na žalost, prevalenca autizma i razvojnih smetnji, a to su korisnici koji koriste uslugu ličnog pratioca je takva da će se potreba za ličnim pratiocima iz godine u godinu povećavati“, kaže Jelena.

Njene reči potvrđuje i "Izveštaj o usluga socijalne zaštite na lokalnom nivou koje pružaju licencirani pružaoci usluga u periodu 2016 – 2020. godine" u kome se navodi da među korisnicima usluge ličnog pratioca "dominiraju deca i mladi sa pervazivnim razvojnim poremećajima (autizam, Retov sindrom, Aspergerov sindrom i drugi razvojni poremećaji) sa udelom od 28,3 odsto". Izveštaj pokazuje da više od petine dece i mladih ima višestruki invaliditet, dok je 14,5 odsto sa telesnim invaliditetom.

Iako su pretpostavke da će se potreba za ličnim pratiocima u budućnosti povećavati, trenutno postoji niz problema u realizaciji ove usluge.

Po Jeleninim rečima, veliki problem je nezadovoljstvo ličnih pratilaca platom koju primaju.

"Mislim da je situacija ista na nivou cele Srbije, kao i u Nišu. Lični pratioci nisu plaćeni za vreme praznika, zimskog i letnjeg raspusta, kada im se prekida radni staž i zdravstveno osiguranje. Oni su uvek na republičkom minimalcu, nažalost, a posao je izuzetno zahtevan i odgovoran. Mi ćemo se kao Organizacija Dan zalagati da njihova plata bude pristojna, za taj posao koji obavljaju", kaže Jelena.

I Goran Rojević se slaže da bi materijalni uslovi ličnih pratilaca trebalo da budu bolji, ali kaže da se oni svake godine poboljšavaju.

"Plata koju su imali prošle godine, ove godine je povećana makar za onoliko kolika je inflacija. I prošle godine i ove za svoju platu mogu da kupe isto. Da li je naknada velika i da li treba da bude veća, mislimo i mi da treba da bude veća. Ali ako se poveća plata, druga deca neće moći da dobiju uslugu, pa grad razmišlja bolje da više dece ima uslugu i da mnogo više porodica dobije to, nego da neki pratioci dobro žive i da neka deca dobro žive, a neka ne", kaže Rojević.

Osim materijalnog položaja ličnih pratilaca, problem su i liste čekanja na

koje je ukazala i Državna revizorska institucija. U izveštaju „Obezbeđivanje usluge u oblasti socijalne zaštite – Lični pratilac deteta" navode da se 2019. godine u proseku na ovu uslugu čekalo od 128 do 1.231 dan.

Jelena Petković kaže da se u Nišu konkurs obično raspisuje u decembru, kada su prvaci uveliko krenuli u školu, pa je "skoro četiri meseca prazan hod bez ličnog pratioca, a roditelji se snalaze kako znaju i umeju".

Da bi se rešio ovaj problem, Jelena smatra da bi konkurs za ličnog pratioca morao da bude stalno otvoren.

Međutim, u Beogradu je konkurs otvoren preko cele godine, ali po rečima Gorana Rojevića, liste čekanja i dalje postoje.

"Nama na dnevnom nivou stigne od tri do 30-oro nove dece. Da biste uspostavili sistem i da eliminišete liste čekanja, morali bi da imamo tri ili 30 ličnih pratilaca koji su već spremni, ljudi bez posla koji hoće da rade. A mi ne možemo da ih pustimo da rade, jer ne znamo da li oni odgovaraju baš toj deci. A ne znamo da li će, kada se i koliko dece prijaviti", kaže Rojević.

Da li su lični pratioci zamena za pedagoške asistente?

Uvođenjem inkluzivnog obrazovanja, osim ličnih pratilaca, deca sa smetnjama u razvoju i invaliditetom trebalo je da dobiju i pedagoške asistente, koji bi im bili podrška u učenju. Međutim, po rečima Jelene Petković, pedagoške asistente dobija uglavnom romska populacija, a njih nema dovoljno.

Na pitanje da li su lični pratioci preuzeli ulogu pedagoških asistenata Goran Rojević kaže da ne bi smeli da je preuzmu.

"Jer, onda će da se omasovi ova usluga do tih granica da i mi više ne možemo da trpimo teret pritiska. Kad imate samo jednu uslugu, onda svi i kojima treba i kojima ne treba koriste to što ima. Kada bi postojale različite usluge,

znatno bi se rasteretili lični pratioci i svako dete bi dobilo ono što mu treba. Jer nekom detetu treba samo mala podrška u okviru nastave, koju lični pratilac ne pruža", kaže Rojević.

Jelena Petković kaže da je uloga ličnog pratioca potpuno drugačija od pedagoškog asistenta. Lični pratilac nema veza sa obrazovanjem, „on pomaže oko socijalizacije, a i ako bude u učionici, što zakon ne dozvoljava, ne učestvuje u procesu obrazovanja, već je tu da doda olovku, da izvede dete do toaleta, da mu ponudi užinu, da ga izvede ako se uznemiri, da mu doda materijal za rad".

Pedagoških asistenata, po njenim rečima, u zavisnosti od veličine škole, treba da ima 1-2 u svakoj školi i tu su za svu decu sa smetnjama u razvoju, više kao podrška nastavnicima pri radu sa detetom.

Dodaje i da se poslednjih godina u većim gradovima osnivaju resursni centri, „što mu dođe kao neka zamena za pedagoške asistente".

"To su defektolozi, psiholozi, stručnjaci iz specijalnih škola koji imaju ulogu pedagoških asistenata. Oni dolaze u osnovne i srednje škole po pozivu, ako interesorna komisija preporuči. Osim pomoći nastavnicima oko sagledavanja deteta, oni su tu da ponude asistivne tehnologije, određuju kom detetu je potrebno koje asistivno sredstvo za određeni ciklus obrazovanja", navodi Jelena.

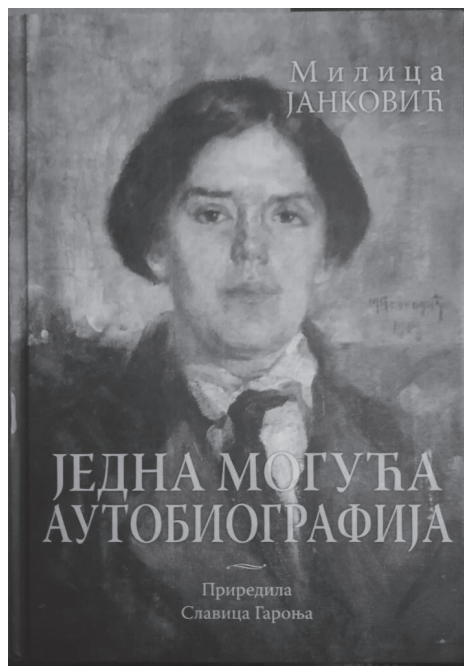
Uz zaključak da bi resursni centri trebalo da budu model inkluzivnog obrazovanja, postavlja i pitanje.

"A šta ćemo sa manjim gradovima, sa selima i manjim mestima, koja nemaju u blizini niti jednu specijalnu školu? Niti resursni centar?"

Sladjana Grnčarski
Preuzeto sa web sajta
PRES Centar UNSrbije

МОТИВ ИНВАЛИДНОСТИ У ПРИПОВЕТКАМА МИЛИЦЕ ЈАНКОВИЋ

Покушај читања *Једне могуће аутобиографије*

је хронични реуматизам, који је временом прешао у туберкулозу костију, а 1926. бива приморана да одустане од посла учитељице цртања у женској гимназији, што јој је био извор прихода.

Захваљујући солидарној акцији књижевне средине Београда 1927–1928 лечила се у болници у Паризу. Међутим, и поред најсавременијих третмана, жељених резултата није било. Осим на фармаколошко лечење, неколико пута је ишла на бањско-климатске туре на Јадрану (Дубровник, Сплит, Цават). Због болести је одбила и брачну понуду вајара Симе Роксандића. Умрла је 25. јула 1939. године у Нишкој бањи. Сахрањена је на Новом гробљу у Београду.

ринска љубав и синовље поштовање, има човекова мисао, снага проналазачка и стваралачка, у њему има још много морских дубина и неиспитаних тајни које му повећавају чар."

Но упркос томе, ова жена која је у српску књижевност увела мотив женског тела, жели достојанствен крај. Одмах за већ цитираним она додаје:

„Али ја желим да умрем, да заспим, да заборавим да у животу има то све, а мени да припада само телесни бол који вређа, желим да се одморим од овога тешкога бесциљнога умора."

Исту мисао понавља и у запису Шљивица, где један „бас“ одсеца суву шљиву. Слушајући то, списатељица закључује:

„Осушила се шљивица коју сам чекала да олиста и да ми зеленим лишћем под прозором шапће. И посекли су је. То је судбина ствари, растиња и животиња. Само човека не посеку кад се осуши. Њега мрцваре, продужавају му муке, доклегод има кап сока животног у њему."

Ово је жена која види само кроз један прозор испред кога је зид, па тако свет, живот и слободу интензивно перцепира другим чулима: чулом слуха и чулом мириса. Њен свет је мали и она сада налази радост у ситницама, што ће много година касније чинити и Марија Вребалов Ђорђевић у својој аутобиографији Светлост таме.

Ми бисмо рекли да је то запажање ситних чари живота и радовање истима један од разлога због којих и данас, после више од 90 година, вреди читати Миличине записе. Сматрамо да је пажње вредно и оно што Малиша Б. Станојевић истиче у зборнику радова посвећених Милици Јанковић (Нова реалност из сопствене собе, 2015) Критичар примећује да је овим тако кратким а садржајним

ИНВАЛИДНОСТ И ЉУБАВ ПРЕМА ЖИВОТУ

Имајући у виду све наведено, не чуди што је мотив инвалидности чест мотив у целокупном стваралаштву Милице Јанковић, па тако и у приповеткама. (Уз сваку приповетку смо у овом тексту дали и назив збирке и годину објављивања да бисмо показали како се Миличин однос према инвалидности мењао или колико су је неки мотиви и ставови заокупљали.). Кренимо од најефектнијих записа. Рекли бисмо да су то претежно кратки лирски записи обједињени у књизи под насловом „Међу зидовима". Књига је објављена 1932. године, што значи да је писана у поодмаклој фази болести Милице Јанковић. Писана је из кревета. Али иако трпи болове, а свет види само кроз прозор своје собе, Милица Јанковић воли живот. У запису Једино добро она јасно каже: „Ја волим живот. У њему има позив цвета, у њему има дечији осмех, у њему има лет птица, бледило страсти, руменило љубави. У њему има мате-

Књижевница Милица Јанковић рођена је 23. новембра 1881. године у Пожаревцу. Школовала се у Великом Градишту, Београду и Минхену. Завршила је сликарску школу Ристе и Бете Вукановић.

Радила је као наставница цртања у Крагујевцу и Београду. Прва је писала о Андрићевом Ех Понто–у. Њен превод Толстојевог аутобиографског романа Детињство, дечаштво, младост до данас се сматра најбољим преводом са руског језика. Писала је романе и приповетке. Написала је преко 100 приповедака! Модерне су по много чему, а нарочито по ставовима везаним за положај жене у патријархалном друштву.

Сарађивала је са водећим књижевним часописима епохе. Прва је књижевница која се са две књиге појавила у чувеном плавом колу СКЗ (роман Плава госпођа и приповетке Људи из скамије). Објавила је и неколико збирки прича за децу. Књижевношћу је почела да се бави када је због болести морала да напусти студије сликарства у Минхену. У 23. години живота (1904) дијагностификован јој

текстовима Милица Јанковић дала „песму трпљења какву до тада нисмо имали у српској књижевности“.

Ма колико да је такав став данас можда непопуларан, трпљење ће, на овај или онај начин, увек бити део наших живота. А трпљењу и достојанству се Милица учи и у приповеци Лав. Ту она, слободна, надмоћно гледа старог краља животиња заробљеног у зоолошком врту, а он њу гледа презриво, јер је она у суштини кукавица, која би од њега „безобзирце бегала“ да је и он као она слободан.

Снаге тј. квалитете можемо одмеравати само ако су нам свима омогућене једнаке полазне основе. Миличин коментар о лавовом болу и поносу „да не покаже људима колико је несрећан“ за нас данас може бити проблематичан и схваћен као одјек суперхеројства.

Али овог доживљаја из младости Милица ће се сетити много година касније болујући у постељи и од краља животиња ће примити „наук трпљења“. Ту „међу зидовима“ Милица нема широк спектар слика из реалности, па их ствара у машти, по неком сећању. Она непокретна види поворку краљева у покрету, девојку којој је име Лепота (Ледене слике), ћаке, дечаке и девојчице (Вртешке). Док лежи у соби у хладним зимским данима, Миличину душу греје богатство, кретање и младост, лепота и невиност детињства.

ИНВАЛИДНОСТ И СТВАРАЊЕ

О свом инвалидитету и својој инвалидности Милица Јанковић пише у својим ранијим текстовима, као на пример у тексту Час стварања („Чекање“, 1920). Ту она каже:

„[...] често ми болест не да да песме своје душе пренесем у ноте; моје болесно тело смета здравој души да изрази своје светле тренутке. Понекад кад физички не могу да пишем, изгубим тренутке стварања, заборавим лепе осећаје и мисли и оно мало поезије што се тада излије из душе испари, ишчезне. У мени тада остане осећање, као траг неке лепе мелодије које не могу да се сетим. И мени

је тада жао. Јер где је мирис прецветалог, непомирисаног цвета?”

Ова тврдња се коси са приказивањем инвалидитета као нечега што подстиче стварање. Тако још у Хомеровој Одисеји срећемо слепог певача Демодок, који Одисеју измами сузе певајући о пропасти Троје. (Став о томе да болесно тело смета слободи душе налазимо и у приповеци У санаторијуму из исте збирке).

Поред објективно отежавајућих околности, овај списатељкин став о болесном телу које спречава писање поклапа се са оним изнетим у приповеци Болничарка („Исповести“, 1913), у којој Милица каже да својим изгледом није могла да потврди „ону стару грчку изреку: „што је лепо то је добро“. Рекли бисмо да су ово кључни моменти за разумевање узрока дискриминације особа са инвалидитетом.

Ка прихватању

Нашој списатељици треба времена да прихвати своју и туђу инвалидност, али се то ипак догађа. У тексту Познанство са Шантићем („Плави, доброћудни вали“, 1926) након што је у Мостару упознала већ остарелог великог Алексу Шантића, па потом примила и писмо од њега, још увек млада Милица каже: „А ја сам мислила како је живот велика ствар и како има нешто због чега и кљастима и богаљима вреди живети.“ Ако овога пута мало зажмуримо на речник, позитиван став је ипак ту.

Ка прихватању иде и крај ратне приповетке Чарапе („Чекање“, 1920) када ужаснута мајка схвата да њен поклон не треба њеном сину. Из далека је

дошла да га посети у болницу, али чарапе које му је плела целе зиме њему више нису потребне. Нису, јер нема ноге. Војник који више није несрећан због себе већ због мајке, исправно резонује:

„Једна граната однела ми је обе ноге. Страшне су то биле муке, али сад су прошле. Добићу вештачке ноге, моћи ћу полако да идем... Добио сам златну медаљу за храброст...”

Мајка је свесна да је боље тако него да је – као сви остали из његове чете – погинуо. Али ма колико да се труди, не може да престане да плаче и њене сузе падају „на увијена колена њеног онакаженог великог детета“. Рекли бисмо да нас придев „онакажен“ враћа оној причи да тело мора бити лепо, здраво и јако. Нарочито ако је реч о телу војника.

Ако сумирамо све до сада изнето, можемо рећи да Милица Јанковић иде доста испред свог времена. То се види по умећу да ужива у ситницама живота, али и по снази да захтева достојанствен живот, без сажаљења, а ако тога нема, таквом животу треба учинити крај. Али, она достојанство види и тамо где га други до сада нису видели: у животу војника коме је граната однела обе ноге. Но са друге стране, и она (п)остаје заточеник предрасуда друштва у ком живи. Још као дете сматра да ментално и физички недовољно развијену сестру Анку треба учити кућним пословима. Али као одрасла у гестовима ментално недовољно развијене, глуве и неме жене види само покушаје да личи на остале људе. Ипак, сусрет са Миличиним предрасудама и предрасудама њене околине, људи са краја 19. и почетка 20. века, пружа нам прилику да бар мало осветлимо дискриминацију данас.

Овај текст је у скраћеном облику преузет са web sajta Prometej

Ауторка текста: Јелена Загорац

KUKURUZ

Kuvan, pečen, u bilo kom obliku, odličan je jer ima toliko koristi. Ne sadrži gluten, što ga čini dobrom alternativom pšenici za one koji je moraju izbegavati. Evo još nekoliko razloga zašto biste ga trebali uključiti u svoju ishranu.

Sadrži prednosti integralnih zrna

Kao integralno zrno, kukuruz je u kategoriji namirnica koje imaju zaštitno dejstvo. Brojne studije povezuju konzumaciju kukuruza sa manjim rizikom od srčanih bolesti, moždanog udara, dijabetesa tipa 2 i gojaznosti. Da, kukuruz je povezan sa manjim rizikom od gojaznosti uprkos tome što ima visok sadržaj ugljenih hidrata. Ali, naravno, količina je važna. Pokušajte da izaberete porcije koje su u skladu sa potrebama vašeg tela i nivoom aktivnosti. Za većinu odraslih žena to bi značilo jedan klip kukuruza ili pola šolje pečenog pasulja.

Bogat je važnim hranljivim materijama

Kukuruz sadrži različite vrste vitamina B, kao i kalijum. Kalijum je mineral koji podržava zdrav krvni pritisak, funkciju srca, kontrakcije mišića, sprečava grčeve mišića i pomaže u održavanju mišićne mase. I ne samo to, kukuruz sadrži 10 puta više vitamina A od drugih žitarica. Uz sve to, štiti od kognitivnog pada. Isto tako, vitamin A podržava imuni sistem i pomaže u formiranju sluzokože respiratornog trakta. Jača sluzokožu stvara bolju zaštitnu barijeru i tako sprečava ulazak klica u krvotok.

Kukuruz ima antioksidante

Lutein i zeaksantin, glavni karotenoidi (ili pigmenti) kukuruza, pomažu u zaštiti očiju i dokazano smanjuju rizik od makularne degeneracije (bolesti centralnog dela mrežnjače) i katarakte (katarakte). Takođe je dokazano da antioksidant kvercetin može pomoći u borbi protiv akutnih i hroničnih upala i zaštiti od neurodegenerativnih bolesti, kao što je Alchajmerova bolest. Kvercetin je takođe povezan sa apoptozom, oblikom programirane ćelijske smrti koju telo koristi da ubije istrošene ili disfunkcionalne ćelije.

Naravno, kada pomislite na kukuruz, verovatno mislite na žuti kukuruz. Ali postoje i plave i ljubičaste, a antioksidansi u njima mogu suzbiti upale. Osim što štiti telo od oksidativnog stresa, neravnoteže između slobodnih radikala koji oštećuju ćelije i sposobnosti tela da se suprotstavi njihovim štetnim efektima.

Odličan je za varenje

Još jedna zdravstvena korist od jedenja kukuruza su nerastvorljiva vlakna koja se ne razgrađuju i apsorbuju u krvotok. Nerastvorljiva vlakna ostaju u digestivnom traktu, povećavaju količinu stolice i pomažu u premeštanju otpada kroz vaš sistem. Ovo sprečava zatvor, smanjuje rizik od hemoroida i može pomoći u smanjenju rizika od raka debelog creva. Kukuruzna vlakna takođe mogu pomoći u kontroli težine povećavajući osećaj sitosti nakon obroka.

Kako ga izabrati, čuvati i pripremiti?

Najčešće se konzumiraju dve vrste kukuruza: kukuruz šećerac i kukuruz. Šećerac se uglavnom koristi za kuvanje ili jede sam, dok se poljski kukuruz obično melje i koristi kao brašno.

Ako kupujete svež kukuruz, pazite da zrna nisu osušena i da lišće bude što zdravije, a kada ga čuvate u frižideru nemojte ga držati u blizini namirnica koje imaju intenzivan miris, jer kukuruz lako upija. njih. Uvek je najbolje jesti svež kukuruz, ali i zamrznuti kukuruz je dobar izbor, dok se kukuruz u konzervi koristi samo ako nemate ništa drugo pri ruci.

Svež kukuruz se najčešće kuva ili peče na roštilju i kao takav je odlično i zdravo jelo, uz malo soli. Kukuruzna zrna se mogu dodavati u čorbe, supe, jela od povrća i salate, a od kukuruznog brašna, osim palente, pripremaju se i palačinke, biskvite i druge poslastice ili tortilje.

SARADNJA JE TEMELJ JAKOG TIMA

U četvrtak, 25. septembra 2025. godine, u 11:00 časova, u Novom Sadu, u prostorijama Invalidskih organizacija Vojvodine (Bulevar oslobođenja 6-8) održana je tribina Duška Bursaća na temu: „TEHNIKE JAČANJA REZILIJENCIJE OSOBA SA INVALIDITETOM“

Ove pre svega edukativne tribine, kao i ostale aktivnosti Saveza ne bi bile moguće bez kontinuirane podrške Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja – Sektor za zaštitu osoba sa invaliditetom. Njihova podrška je potvrda zajedničke vizije u kojoj se ulaganje u čoveka posmatra kao najvažnija investicija u celom društvu.

Tribine Duška Bursaća su uvek inovativne, aktivne i dinamične, fokusirane na konkretne rezultate. Duško Bursać je vrhunski stručnjak, odličan psiholog i naš dugogodišnji saveznik i mentor – čovek koji ne samo da prenosi znanje, već inspiriše, i pomaže u jačanju i osnaživanju mentalnih sposobnosti osoba sa posledicama cerebralne i dečije paralize. On je majstor u kreiranju strategija koje dokazano jačaju samopouzdanje i ubrzavaju lični rast.

Šta je Rezilijencija? To je vaša unutrašnja snaga, sposobnost da se uzdignete iznad prepreka i da iz svakog izazova izađete jači.

Ovakvim interaktivnim predavanjima Duška Bursaća, već dugi niz godina ostvarujemo jedan od važnih ciljeva, a to je jačanje kapaciteta naših članova.

АКТИВНОСТИ УДРУЖЕЊА ЗА ЦДП ЗРЕЊАНИН СРЕДЊОБАНАТСКИ ОКРУГ

Под покровитељством Министарства за рад, запошљавање борака и социјална питања – сектора заштите особа са инвалидитетом пројектне активности УЦДП за 2025 су:

Едукативно саветодавне радионице. Одржавају се од априла до децембра месеца. Циљ радионица је јачање капацитета чланова и удружења. Едукативно-саветодавна радионица пружа приступ корисним информацијама, саветује, упућује и едукује чланове цдп који немају довољног знања и искуства са различитим облицима технолошких иновација тј. апликација на паметним телефонима. Зато им ова радионица пружа подршку и ван времена предвиђеног за одржавање радионице.

Такође, подршка члановима удружења цдп је и пружање услуга које сами нису у могућности урадити, плаћање рачуна преко м-бејкинга

као и увид и плаћање рачуна за епс преко апликације. Овај вид помоћи им омогућује лакше превазилажење електронских баријера.

Креативно стваралачке радионице. Одржавају се од априла до децембра. Циљ активности је подстицање стваралаштва особа са цдп и укључивање у друштвени живот заједнице. Креативно-стваралачке радионице поред сликања и рада са глином јак је важна за моторички развој јер обликовање глине и пластелина јачају мишиће руку, шака и прстију. Захваљујући овој активности коју финансира ресорно министарство пружа се велики избор рехабилитационих активности.

Цртањем се код особа са последицама цдп развијају кординација покрета, подстиче се прецизност и контрола мишића. Рад у инклузивној групи подстиче социјализацију и дружење.

МАРИЈА ОБРОВАЧКИ, ТОМИСЛАВ ГОВЕДАРИЦА И ЖЕЉКО КАНУРИЋ

МАРИЈА ОБРОВАЧКИ

Имам ли ја времена да ти покажем пут?
путању моћи,
немоћи и страсти...
Мада знам, да сам ти само сена,
никада нећу бити жена
за којом ћеш збуњен да се окренеш.
Имам ли времена научити језик лажи?
па кад ме срце твоје потражи,
да ми путању не ухватиш,
да јецаш за мном и патиш.
Видим, трагаш - за савршенством тела
Треба ти рука која може чедо у наручју да ти држи...
Знам, ја то нећу моћи...
Питам се, имам ли времена да те спасем од зала
и видиш ли ме да мрем у самоћи.
Не држи ме,
ако ти је жао,
пусти ме,
јер ми ниси дао кап воде са усана твоих...
Љубављу се не напојих
Имам ли времена клатно бола да зауставим,
миром те успавам и оставим?

Купујем маркицу
желим да пишем
ти хоћеш ли читати
хоће ли стићи писмо са урликом
писмо са маркицом без адресе
без лица
полеђина невидљива
путник нем пише
чутке нигде слова ко прима
тумарам белином лица папира сеном туге
и опет купујем коверту лома
празну ћутке тумарам мноштвом
нити љубим
клон писма ми измиче из руку
тастер туп удар лакта туп туп журим ентер
де је туп туп клизе ми сузе муте ми вид
проклето стакло
клик ту си знам а опет клон писмо туп удар тастера
љубав се не пише не чита се
знам ипак пишем дан није дан лежем сама
сећам се мириса
опрости писмо читају други
хтедох ти рећи остави ми бебу
опет туп удар лакта клон писма уморно путује
мој дан замире
писмо није послато
и појма немаш колико ми значиш

ТОМИСЛАВ ГОВЕДАРИЦА

НА РАСКРШЋУ ВЕКОВА

Прођоше дани свих ових година
Са очима што је истина
Мога сећања, мога ћутања
И свих мојих чекања
Кроз шапате ветрова животних долина
Изгарао сам за тобом
Жељом и болом.
Чекајући сваког часа
Откуцаје срца са обале твога гласа
Чежња би сва у чекању
У том бесмисленом ћутању
Чекао сам да ти видим очи истине
На раскршћу векова где самоћа љуби небо
Усамљене тишине.

НА ОБАЛИ КРВНЕ МЛАДОСТИ

У заспалом сну видим твој лик
на месечини далеких даљина плови брод
Једром љубави на таласима жудње
осташе моје ћутње да само буду у твојим очима,
тишина што лебди у облацима као ведрина чаролије сјаја
што пада у Прах са ноћним лицем звезданог бескраја.
Кроз искру сунчане светлости
Будила се жеља мога дана
Са раширеним рукама свих меридијана
Запросих тебе као лепоту нежности
И волих цвет у твојој коси
Мирисног пролећа што га ветар носи
По кишној пустој цести
Остао је само уздах на обали крвне младости
Што живи живот срцем моје лудости.

ЖЕЉКО КАНУРИЋ

БУНДЕВАРА

Жута као благо Сунце
у смирају дана
Топла као детињство
у наручју мајке

Лисната кора пите
крцка под прстима
као свенуло лишће
у ветру јесењег дана

Тропски мирис ваниле
сруји кухињом
као парфем
девојке драге

Богата минералима
из земље и светла
наизглед скромна
као динар жути

Бундевара је
у мојој руци
моје слатко благо

ПРВИ ДАН ПРОЛЕЋА

Сигурно си приметила
да је стигао тај час
као радост
у твојим очима
као тиха песма
на твојим уснама
док се смејеш
као жубор потока
док хитро ходаш
зујиш као пчела
и око себе делиш
сваком
тај дискретни шарм
првог дана пролећа